

Nejen Česko

Časopis Vesmír informoval nedávno o jakési petici za častější užívání slova „Česko“. Tento výraz lze chápat jako souhrnné označení území Čech, Moravy a Slezska, tj. Jako geografický termín¹. Sporné je použití tohoto slova pro označení státních institucí:

Policie Česka

Věvyslanectví/Ambasáda Česka

To by lidé asi nezkousli.

Když porovnáme jazyk našich médií s tím, co jsme „nassávali“ jako dítě ve škole, zaráží mě některé rozdíly:

- u přídavných jmen se často používá „dlouhých“ tvarů místo tvarů krátkých - ty označují přechodný stav nebo děj: *ulice je v několika místech **zúžená*** (trvalý stav) *x brána je přechodně **uzavřena***; *výstava byla **zahájena** dnes večer x výstava je již **zahájena***. Může to být vliv slovenštiny, která oba tvary nerozlišuje: *dvere sú dnes zatvorené*
- Tvar 3.osoby množného čísla sloves se řídí (pokud si nejsme jisti) tvarem druhé osoby rozkazovacího způsobu: *on zkouší – (ne)**zkoušej to!** - oni **zkoušejí*** (nikoli *zkouší*). Naproti tomu např. slovesa *sedět, myslet* mají ve 3. osobě jednotného i množného čísla stejný tvar.
- sloveso *soustředit se* je dokonavé; jeho budoucí čas je: ***soustředíme se*** nebo ***budeme se soustředit***, nikoli *budeme se soustředit*, jak dnes často slyšíme.
- Vlivem angličtiny se přestává používat zvrtné přivlastňovací zájmeno ***svůj***: „*vem si svoje věci a odejdi!*“. Je to český unikát, který je velice užitečný při stylizaci textu.
- Čeština má volný slovosled přičemž jádro sdělení se klade na konec věty: *závod odstartuje za čtvrt hodiny x za čtvrt hodiny **začíná závod***; často se tato zásada nedodrží.
- Mezi výrazy ***roky x léta*** se dává přednost slovu ***roky***: *za pět roků x za pět let*

Vývoj jazyka směřuje dnes k zjednodušení mluvnice či pravopisu, co ovšem vede zpravidla k jeho horší srozumitelnosti a libozvučnosti. Může nás utěšovat, že v tom nejsme sami; také nedávná reforma němčiny přinesla zjednodušení gramatiky, které bylo vykoupeno patvarem jako *Schiffahrt* (plavba lodí).

1 Morava tu opět vychází zkrátka – což takhle *Čechrava*?